

Πρεσβεία της Ελλάδος στη Μαδρίτη
Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων

ΕΡΕΥΝΑ ΑΓΟΡΑΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΛΑΔΟ ΤΩΝ ΦΡΟΥΤΩΝ ΚΑΙ ΛΑΧΑΝΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΙΣΠΑΝΙΑ

**Η παρούσα Έρευνα Αγοράς αφορά τους ακόλουθους κωδικούς της
Συνδυασμένης Ονοματολογίας (Combined Nomenclature): CN2 [07], CN2 [08]**

Μαδρίτη, Σεπτέμβριος 2020

ISO 9001:2008 GEN 30 - 02

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

A.1 Περιγραφή Κλάδου - Γενικά Χαρακτηριστικά.....	3
A.2 Ιστορική Αναδρομή.....	3
A.3 Συγκριτική σπουδαιότητα του κλάδου.....	4
B. ΠΡΟΣΦΟΡΑ	5
B.1 Δομή Παραγωγής (αριθμός και μέγεθος εταιρειών)	5
B.2 Εξέλιξη Παραγωγής	5
B.3 Κόστος Παραγωγής (αμοιβές – τιμές πρώτων υλών- κεφάλαιο).....	10
B.4 Τεχνολογία παραγωγής	11
B.5 Προοπτικές στην εξέλιξη της παραγωγής.....	11
Γ. ΖΗΤΗΣΗ.....	13
Γ.1 Μέγεθος αγοράς/ τμήματα αγοράς	13
Γ.2 Αγοραστική συμπεριφορά	17
Γ.3 Προοπτικές στην εξέλιξη της ζήτησης.....	17
Δ. ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	18
Δ.1 Ροές εμπορίου - εμπορικό ισοζύγιο κλάδου.....	18
Δ.2 Ανάλυση εξαγωγών- εισαγωγών	18
Δ.3 Δασμολογικό καθεστώς και μη δασμολογικά εμπόδια.....	25
Ε. ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ	26
Ε.1 Δομή αγοράς – Δίκτυα Διανομής.....	26
Ε.2 Τιμές λιανικής πώλησης.....	28
ΣΤ. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	30
ΣΤ.1 Νομικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία του κλάδου.....	30
Ζ. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	31
Ζ.1 Παράγοντες που επηρεάζουν ζήτηση –προσφορά.....	31
Ζ.2 Προοπτικές ελληνικών προϊόντων	31
Η. ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	32

A. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΛΑΔΟΥ/ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ

A.1 Περιγραφή Κλάδου - Γενικά Χαρακτηριστικά

Η Ισπανία αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους παραγωγούς φρούτων και λαχανικών παγκοσμίως. Η χώρα είναι ο μεγαλύτερος εξαγωγέας της Ευρώπης και, εντός των τριών πρώτων, σε παγκόσμιο επίπεδο με την Κίνα και τις Η.Π.Α. Το μερίδιο της Ισπανίας στο συνολικό παγκόσμιο εμπόριο φρέσκων φρούτων και λαχανικών αντιπροσωπεύει περίπου το 12%. Αντίστοιχα, στην Ευρώπη αποτελεί τον μεγαλύτερο παραγωγό φρούτων και λαχανικών και ευθύνεται για το 25% της συνολικής ευρωπαϊκής παραγωγής.

Περί τα 1,75 εκατομμύρια εκτάρια γης καλλιεργούνται με φρούτα και λαχανικά, η πλειοψηφία των οποίων βρίσκεται στην Κοινότητα της Ανδαλουσίας και της Βαλένθια.

Σχετικά με την οικονομία της Ισπανίας, η καλλιέργεια φρούτων και λαχανικών απορροφά το 29% του συνόλου της γεωργικής παραγωγής. Επιπλέον, το 25% των εργαζομένων στον αγροτικό τομέα απασχολείται στις εν λόγω καλλιέργειες και υπολογίζεται ότι οι άμεσα εργαζόμενοι του τομέα ξεπερνούν τους 202.000, στους οποίους πρέπει να προστεθούν ακόμη 100.000, οι οποίοι απασχολούνται έμμεσα στον κλάδο.

Επιπλέον, το 50% της παραγωγής προορίζεται για εξαγωγές, αποτελώντας συνεπώς έναν σημαντικό τομέα για την οικονομική ανάπτυξη της Ισπανίας.

A.2 Ιστορική Αναδρομή

Η ιστορία της καλλιέργειας λαχανικών ξεκινάει από τα αρχαία χρόνια για την Ισπανία. Έως και την περίοδο του 8^{ου} αιώνα, δεν υπήρξαν σημαντικές αλλαγές στην τεχνολογία. Με την άφιξη όμως των Αράβων, η γεωργία αναπτύχθηκε σημαντικά, καθώς εισήλθαν νέοι τρόποι καλλιέργειας και νέα προϊόντα, όπως το βαμβάκι, το ρύζι, το πορτοκάλι και το καρπούζι.

Στη συνέχεια, την εποχή των κατακτήσεων, έφθασαν στην Ισπανία νέα φρούτα και λαχανικά, τα οποία είναι ιδιαίτερα σημαντικά για τη σύγχρονη κουζίνα της χώρας. Το καλαμπόκι, η πιπεριά και τα φασόλια αφομοιώθηκαν σε μικρό χρονικό διάστημα από τους ντόπιους, ενώ αντίθετα για την πατάτα και την τομάτα, η αφομοίωση ήρθε πιο δύσκολα.

Στα τέλη του 18^{ου} και στις αρχές του 19^{ου} αιώνα, μεσολάβησε η κατάσχεση από το ισπανικό κράτος των αγροτικών εκτάσεων, τις οποίες στη συνέχεια πώλησε σε ιδιώτες. Συνεπώς, η γη μεταφέρθηκε από την εκκλησία στους πλούσιους μεγαλογαιοκτήμονες της εποχής.

Από τα μέσα του 20^{ου} αιώνα, η παραγωγή ξεκίνησε να μεταβάλλεται και να εξελίσσεται ενώ οι πωλήσεις ξεκινούν να γίνονται εθνικές και διεθνείς. Τη δεκαετία του '50, ξεκινά η χρήση πιο εξελιγμένων μέσων καλλιέργειας, όπως του τρακτέρ, των λιπασμάτων κοκ. Παράλληλα, όμως, λόγω της βιομηχανοποίησης της οικονομίας της Ισπανίας, το αγροτικό εργατικό δυναμικό μειώνεται αισθητά, ενώ πλέον ο αγροτικός τομέας χάνει τα πρωτεία στη συμβολή του ΑΕΠ.

Τέλος, η είσοδος της Ισπανίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση έδωσε επιπλέον βοήθεια στον τομέα και μετέβαλλε τις ισχύουσες διαδικασίες. Έκτοτε, η ισπανική γεωργία βελτιώνεται και τα τελευταία χρόνια έχει στραφεί εντονότερα στις βιολογικές καλλιέργειες καθώς και σε πιο οικολογικές μεθόδους παραγωγής.

A.3 Συγκριτική σπουδαιότητα του κλάδου

Η καλλιέργεια φρούτων και λαχανικών είναι ύψιστης σημασίας για την οικονομία της χώρας. Οι μεγαλύτερες ποσότητες προορίζονται για εξαγωγή, δεδομένης της τεράστιας εσωτερικής παραγωγής. Ο συγκεκριμένος κλάδος των φρούτων και των λαχανικών είναι ο σημαντικότερο κλάδος της γεωργίας στην Ισπανία, καθώς το 29% αυτής αφορά τα φρούτα και τα λαχανικά. Επιπλέον, σημαντικό είναι το μερίδιο των εργαζομένων που απασχολούνται στον συγκεκριμένο τομέα, καθώς περισσότερα από 202.000 άτομα εργάζονται άμεσα σε αυτόν, ενώ 100.000 επιπλέον εργάζονται σε θέσεις που σχετίζονται έμμεσα με τον κλάδο, όπως της συσκευασίας κοκ.

Παράλληλα, ο συνολικός τζίρος από το εμπόριο λαχανικών και φρούτων ξεπερνά τα 6,6 δις ευρώ, ποσό το οποίο είναι πολύ υψηλότερο από τα έσοδα που πραγματοποιούνται μέσω της πώλησης ιχθυηρών και θαλασσινών (4,3 δις ευρώ) ή του κρέατος (2,89 δις ευρώ).

Εν κατακλείδι, παρόλο που ο τομέας της γεωργίας δεν έχει την ίδια βαρύτητα με τον τομέα των υπηρεσιών και της βιομηχανίας, πολλές οικογένειες εξαρτώνται από τις υφιστάμενες καλλιέργειες και ιδίως σε περιοχές, όπου η παραγωγή είναι ιδιαίτερα μεγάλη. Παράλληλα, οι μεγάλες ποσότητες εξαγωγών φρούτων και λαχανικών προσδίδουν στο κράτος και στην Ισπανία επιπλέον κύρος επί του παγκόσμιου εμπορίου καθώς και στη διαφήμιση των διατροφικών τους συνηθειών και προϊόντων, ενισχύοντας την εικόνα της χώρας στο εξωτερικό.

B. ΠΡΟΣΦΟΡΑ

B.1 Δομή Παραγωγής (αριθμός και μέγεθος εταιριών)

Τα τελευταία έτη, η Ισπανία βιώνει τη μαζική απομάκρυνση πληθυσμού από τα μικρά χωριά και την ύπαιθρο γενικότερα. Όπως είναι λογικό, εξαιτίας κυρίως του φαινομένου της αστικοποίησης, ο αριθμός των γεωργών μειώνεται σταδιακά. Χαρακτηριστικό είναι εξάλλου το παράδειγμα ότι μεταξύ του 2010 και του 2018 ο αριθμός των γεωργών μειώθηκε κατά 13,3%, αφού στο τέλος του 2018 στην Ισπανία δηλώνονταν ως αγρότες 300.500 επαγγελματίες. Μεταξύ αυτών στο γυναικείο φύλο ανήκει το 24%.

Σύμφωνα με την Ομοσπονδία Ισπανικών Ενώσεων Παραγωγών και Εξαγωγέων Φρούτων, Λαχανικών και Φυτών (FEPEX), το ήμισυ των αγροτών απασχολείται στην καλλιέργεια φρούτων και λαχανικών. Πέραν όμως των καλλιεργητών υπάρχει και μεγάλη πληθώρα άλλων επιχειρήσεων, οι οποίες ασχολούνται με την αποθήκευση και το εμπόριο των προϊόντων, συμβουλευτικές εταιρίες, επιχειρήσεις που ασχολούνται με τη συσκευασία των φρούτων και λαχανικών κοκε.

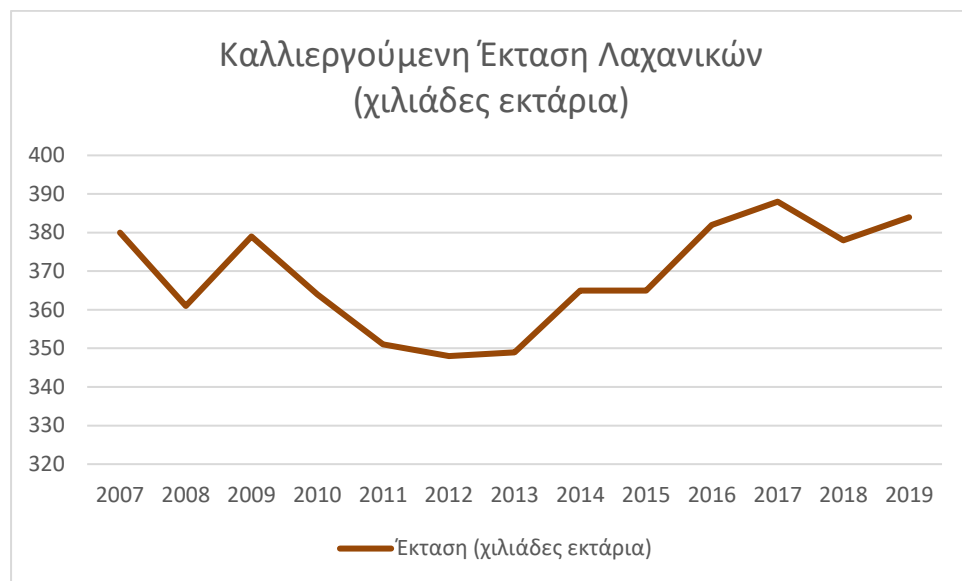
Αξίζει να σημειωθεί ότι η πλειοψηφία των επιχειρήσεων ανήκει σε κάποια ένωση της τοπικής Κοινότητας, στην οποία δραστηριοποιούνται.

B.2 Εξέλιξη Παραγωγής

Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία του Υπουργείου Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων, η παραγωγή φρούτων και λαχανικών στην Ισπανία αντιπροσωπεύει το 65% της συνολικής αγροτικής παραγωγής.

Λαχανικά

Πηγή: Υπουργείο Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων (ΜΑΡΑ), Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Μαδρίτης

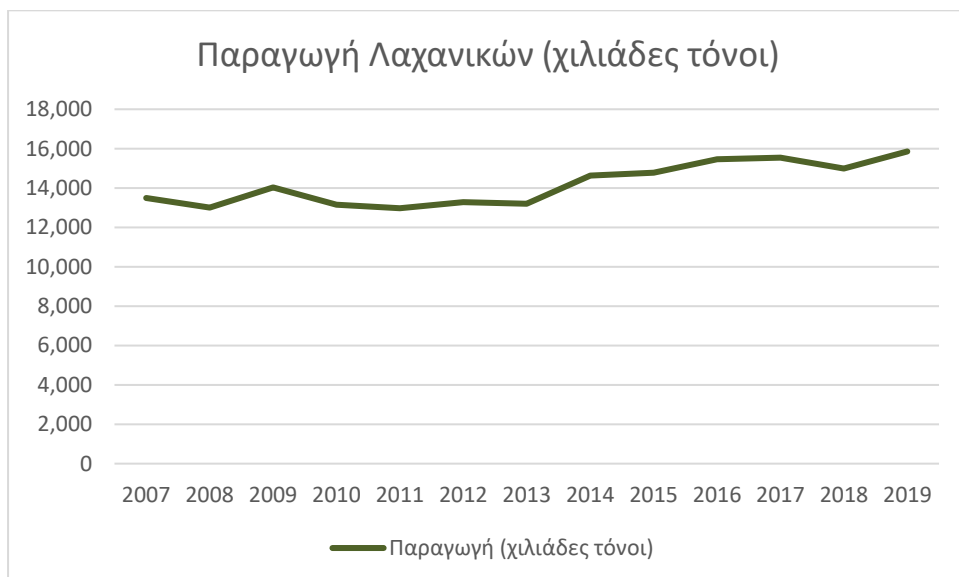
Παρά τη μείωση των καλλιεργούμενων εκτάσεων λαχανικών κατά τη διάρκεια της ισπανικής οικονομικής κρίσης, τα τελευταία τέσσερα έτη παρατηρείται αύξηση των στρεμμάτων. Το 2018 ήταν και η πρώτη χρονιά μετά το 2012, οπότε οι καλλιεργούμενες εκτάσεις λαχανικών μειώθηκαν, φθάνοντας τα 378.000 εκτάρια.

Οι μεγαλύτερες καλλιεργήσιμες εκτάσεις λαχανικών στην Ισπανία βρίσκονται στις εξής Κοινότητες: Ναβάρρα, Μούρθια, Ανδαλουσία, Καστίλη και Λεόν, Καστίλη-Λα Μάντσα, Λα Ριόχα, Αραγονία, Εξτρεμαδούρα και Κοινότητα της Βαλένθια.

Ως επακόλουθο, η ίδια τάση παρατηρείται και στον όγκο της παραγωγής λαχανικών, η οποία έχει εκτοξευτεί την τελευταία πενταετία, καθώς και στον συνολικό τζίρο από τις εν λόγω καλλιέργειες. Το 2019 η συνολική παραγωγή λαχανικών έφθασε ιστορικά υψηλά 15.857.731 τόνων.

Πηγή: Υπουργείο Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων (ΜΑΡΑ),
Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Μαδρίτης

Πηγή: Υπουργείο Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων (ΜΑΡΑ),
Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Μαδρίτης

Τομάτα

Η τομάτα αποτελεί την μεγαλύτερη συγκομιδή λαχανικών της Ισπανίας. Για το 2019 η συνολική παραγωγή ξεπέρασε τους 5 εκ. τόνους, παρουσιάζοντας ετήσια αύξηση της τάξης του 5%. Η συνολική καλλιεργήσιμη έκταση ανήλθε σε 56.900 εκτάρια γης, 1,33% περισσότερα από ότι το 2018. Μεταξύ του 2010 και του 2013, η καλλιεργήσιμη έκταση μειώθηκε από 63.800 εκτάρια στα 46.600 εκτάρια γης, οπότε ξεκίνησε εκ νέου η αύξηση της καλλιέργειας.

Οι μεγαλύτερες ποσότητες καλλιεργούνται στις Κοινότητες της Εξτρεμαδούρα και Ανδαλουσίας.

Πατάτα

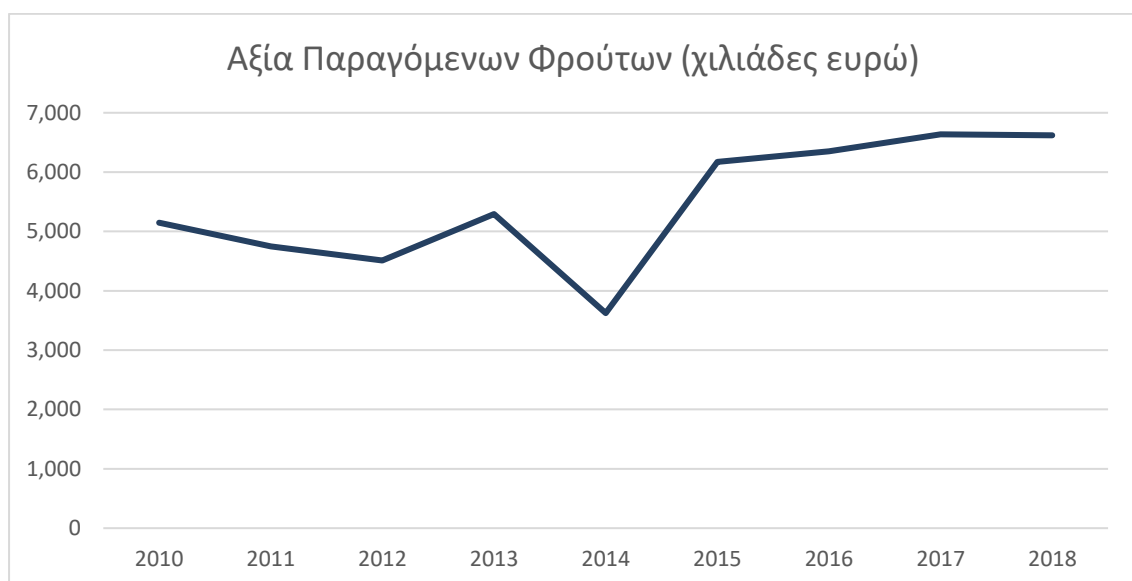
Η Ισπανία είναι σημαντικός καλλιεργητής πατάτας. Το 2019 η παραγωγή αυξήθηκε μετά την πτώση που παρουσιάστηκε το 2018 και έφθασε σχεδόν τους 2,26 εκ. τόνους. Παρά την αύξηση της παραγόμενης ποσότητας, η καλλιεργήσιμη έκταση συνεχίζει να μειώνεται και συγκεκριμένα, το 2019 το σύνολο της έκτασης μειώθηκε στα 66.600 εκτάρια γης. Σημειώνεται ότι σε βάθος δεκαετίας η πτώση ανέρχεται σε 22%, αφού το 2009 πατάτες καλλιεργούνταν σε συνολική έκταση 85.400 εκτάρια.

Μαρούλι

Η συνολική παραγωγή το 2019 ξεπέρασε τον 1 εκ. τόνο ενώ η καλλιέργειά του πραγματοποιήθηκε σε 35.168 εκτάρια γης. Τόσο η καλλιεργήσιμη γη όσο και η παραγωγή αυξήθηκαν σε σύγκριση με το 2018, οπότε παρουσιάστηκε μικρή πτώση, ξεπερνώντας την παραγωγή του 2017, φθάνοντας ιστορικά υψηλά. Η γενικότερη τάση που παρατηρείται την τελευταία δεκαετία είναι μεγάλη αύξηση της παραγωγής και μετριασμένη αύξηση των εδαφών που καλλιεργούν μαρούλια.

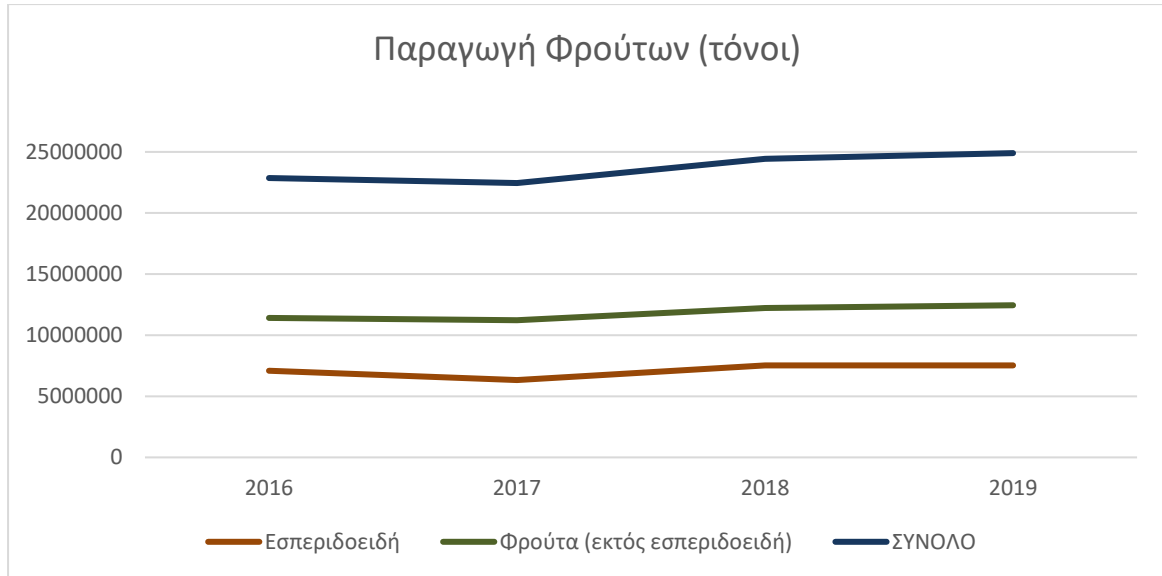
Φρούτα

Κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης στην Ισπανία παρατηρείται μία γενικότερη πτώση στην συνολικά παραγόμενη αξία φρούτων, η οποία ωστόσο, ξεκίνησε να αυξάνεται από το 2015, τάση η οποία παρατηρείται, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του Υπουργείου Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων, και το 2018.

Πηγή: Υπουργείο Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων (ΜΑΡΑ), Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Μαδρίτης

Πηγή: Υπουργείο Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων (ΜΑΡΑ),

Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Μαδρίτης

Εσπεριδοειδή

Όπως και προηγούμενα έτη, έτσι και το 2019 η παραγωγή εσπεριδοειδών μειώθηκε στην Ισπανία. Υπολογίζεται ότι η σοδειά του 2019/2020 κυμάνθηκε στα 6.201.298 τόνους, εμφανώς μικρότερη από τη σοδειά του 2018/2019. Από αυτά, περίπου οι 3,9 εκ. τόνοι αφορούσαν πορτοκάλια και σαγκουίνι και 2,4 εκ. τόνοι αφορούν μικρότερα εσπεριδοειδή, όπως μανταρίνια και κλημεντίνες.

Αναφορικά με το πορτοκάλι, αυτό καλλιεργείται κυρίως στην Κοινότητα της Βαλένθια και της Ανδαλουσίας. Στην πρώτη, εμφανίζεται κυρίως στην περιφέρεια της ομώνυμης πόλης ενώ στην Ανδαλουσία η μεγαλύτερη παραγωγή παρατηρείται στη Σεβίλλη. Συγκεκριμένα, οι δύο αυτές Κοινότητες παράγουν 1,9 και 1,7 εκ. τόνους πορτοκαλιού αντίστοιχα.

Παρόμοια είναι και η τάση του μανταρινιού, καθώς επίσης συναντάται κατά κύριο λόγο στις δύο αυτές Κοινότητες και περιφέρειες. Στη Βαλένθια παράγονται περίπου 1,78 εκ. τόνοι από τα 2,4 εκατομμύρια που παράχθηκαν στην Ισπανία.

Πηγή: Υπουργείο Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων (ΜΑΡΑ),
Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Μαδρίτης

Βιολογικά Φρούτα και Λαχανικά

Τα τελευταία έτη παρουσιάζεται αυξημένη ζήτηση στην Ισπανία για προϊόντα, τα οποία είναι βιολογικά και παράλληλα έχουν παραχθεί ή συσκευασθεί με τρόπους φιλικούς προς το περιβάλλον. Αναλυτικότερα, χρησιμοποιείται όλο συχνότερα το οικολογικό σήμα της Ε.Ε..

Παράλληλα, το ισπανικό κράτος βοηθά τους παραγωγούς των εν λόγω προϊόντων με το πρόγραμμα «Στρατηγική για την Οικολογική Παραγωγή 2018-2020».

Β.3 Κόστος Παραγωγής (αμοιβές – τιμές πρώτων υλών- κεφάλαιο)

Για το 2018, οι τελευταίες εκτιμήσεις του Υπουργείου Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων της Ισπανίας αναφέρουν αύξηση της τιμής των ενοικίων γης κατά 4,3% σε σύγκριση με το 2017. Επίσης, σύμφωνα με την Εθνική Στατιστική Αρχή, το ενοίκιο γης ανά ετήσια μονάδα εργασίας στις τρέχουσες τιμές αυξήθηκε το 2018 κατά 5,2%.

Οι αποδοχές των εργαζομένων περισυλλογής φρούτων υπολογίζονται το 2019 κατά μέσο όρο στα 47,26 ευρώ ημερησίως. Διαφορετικές εργασίες είχαν διαφορετικές τιμές, με τις αμοιβές να κυμαίνονται μεταξύ των 42 και 59 ευρώ ημερησίως.

B.4 Τεχνολογία παραγωγής

Είναι πλέον βέβαιο ότι τα υπάρχοντα μηχανήματα δεν επαρκούν από μόνα τους για την αύξηση της παραγωγής. Προκειμένου να αυξηθεί η παραγωγή και να βελτιωθεί η ποιότητα, είναι αναγκαία η χρήση της τεχνολογίας, η οποία παράλληλα εφαρμόζεται σε κάθε κλάδο της οικονομίας.

Τόσο οι Ισπανοί γεωργοί όσο και το ισπανικό κράτος έχουν αντιληφθεί την ανάγκη της υιοθέτησης νέων τεχνολογιών. Αν και το ποσοστό των ατόμων που χρησιμοποιούν τεχνολογική βοήθεια στις καλλιέργειές τους δεν είναι υψηλό, ιδιαίτερα μέσω των νέων αγροτών, η εφαρμογή αυτή αυξάνεται. Προκειμένου να υποστηριχθούν κατάλληλα οι αγρότες, το ισπανικό κράτος έχει πάρει ορισμένα μέτρα για την ανάπτυξη των τεχνολογικών εφαρμογών που χρησιμοποιούνται στις καλλιέργειες, ενώ παράλληλα χρησιμοποιούν και τα αντίστοιχα προγράμματα από την Ε.Ε.

Σε εθνικό επίπεδο, το Υπουργείο Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων έχει θέσει σε ισχύ Ομάδα Εστίασης για την ψηφιοποίηση και τα μεγάλα δεδομένα στους τομείς των γεωργικών προϊόντων, δασοκομίας και αγροτικού περιβάλλοντος, η οποία δρα στο πλαίσιο της Στρατηγικής Ψηφιοποίησης της Γεωργίας, της Δασοκομίας και του Αγροτικού Περιβάλλοντος. Στόχος της ομάδας είναι να διερευνηθούν πρακτικές και καινοτόμες λύσεις, οι οποίες αφορούν προβλήματα και ευκαιρίες αναφορικά με την ψηφιοποίηση της γεωργίας και της δασοκομίας. Μεταξύ άλλων, γίνονται αναλύσεις της κατάστασης που επικρατεί και των εμποδίων που υφίστανται για την τεχνολογική μεταλλαγή των αναφερθέντων κλάδων.

Παράλληλα, ειδικότερα στις αγροτικές περιοχές, λειτουργούν ερευνητικά κέντρα ή τμήματα των πανεπιστημίων, τα οποία ασχολούνται με την αγροτική τεχνολογία. Ορισμένα από αυτά τα κέντρα και πανεπιστήμια είναι: το πολυτεχνείο της Βαλένθια, το οποίο διαθέτει το εργαστήριο Agricultural Robotics Laboratory, καθώς και το Επιστημονικό-Τεχνολογικό Πάρκο της Αλμερίας (PITA), το οποίο, πέραν άλλων ερευνών, ασχολείται με τις τεχνολογίες στον τομέα της γεωργίας. Παράλληλα, δραστηριοποιούνται πολλές νεοφυείς επιχειρήσεις, οι οποίες παρέχουν τεχνολογικές λύσεις για τους αγρότες.

B.5 Προοπτικές στην εξέλιξη της παραγωγής

Κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης της Ισπανίας η παραγωγή φρούτων και λαχανικών είχε μειωθεί. Τα τελευταία όμως έτη είναι αισθητή η αύξηση τόσο της παραγωγής αλλά και των ατόμων που απασχολούνται στον εν λόγω κλάδο.

Προβλέπεται ότι η αύξουσα τάση θα συνεχίσει εντός των επόμενων ετών, καθώς πλέον οι παραγωγοί αντιλαμβάνονται ότι μπορούν να ωφεληθούν, πέραν της αυξανόμενης εσωτερικής ζήτησης, από τις ευκαιρίες του διεθνούς εμπορίου. Εντούτοις, ανησυχητικός παράγοντας είναι οι μειωμένες τιμές που επικρατούν για διάφορα προϊόντα, οι οποίες βλάπτουν τα συμφέροντα των παραγωγών.

Βεβαίως, σημαντική επιρροή στην μελλοντική παραγωγή έχει η κλιματική αλλαγή, η οποία την επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό. Πιθανές αλλαγές του καιρού που παρατηρούνται κάνουν αναγκαία τη χρήση ανεπτυγμένης τεχνολογίας τόσο για την καλλιέργεια των λαχανικών και φρούτων όσο και για πιθανές μεταλλαγές των προϊόντων προκειμένου να είναι ανθεκτικά σε συγκεκριμένες συνθήκες. Επιπλέον, έχοντας ως δεδομένο την έντονη σημασία των Ισπανών σε θέματα οικολογικού ενδιαφέροντος, παρατηρούνται αλλαγές στον τρόπο καλλιέργειας, προκειμένου να εφαρμόζονται τακτικές πιο επωφελείς για το φυσικό περιβάλλον. Ορισμένες από τις αλλαγές αυτές μπορούν να επηρεάσουν την συνολική αγροτική παραγωγή.

Πάντως, η Ισπανία, όπως προαναφέρθηκε, εφαρμόζει όλο και περισσότερο ανεπτυγμένες τεχνολογίες για την αγροτική καλλιέργεια, με τις οποίες αυξάνεται η ποσότητα και συχνά η ποιότητα της παραγωγής. Επομένως, η εφαρμογή ανεπτυγμένης τεχνολογίας στο μέλλον, επίσης, θα καθορίσει την εξέλιξη της παραγωγής.

Δεν πρέπει βέβαια να υποτιμάται η επίπτωση της πανδημίας στον γεωργικό τομέα. Η Ισπανία είναι από τις πιο πληγείσες χώρες στην Ευρώπη αλλά και παγκοσμίως, ενώ εφάρμοσε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης, υποχρεώνοντας σε ολικό κατ' οίκον περιορισμό τους πολίτες της χώρας. Οι δράσεις μερικής απομόνωσης συνεχίζονται στην πρωτεύουσα της πόλης χωρίς να αποκλείεται να επεκταθούν σε άλλες περιοχές της χώρας. Τονίζεται ότι η καραντίνα μετέβαλλε τις καταναλωτικές ανάγκες των Ισπανών, οι οποίοι στράφηκαν στην κατανάλωση περισσότερων φρούτων και λαχανικών. Παράλληλα, πρέπει να έχουμε υπόψιν τη μείωση και του παγκόσμιου εμπορίου κατά τη διάρκεια της πανδημίας, η οποία επίσης μπορεί να επηρεάσει την εσωτερική παραγωγή. Είναι λοιπόν πιθανότερο, οι παραγωγοί φρούτων και λαχανικών να μειώσουν τις εξαγωγές τους για την κάλυψη της αύξησης της εσωτερικής ζήτησης, όμως, σημειώνεται ότι οι εξαγωγές αποτελούν σημαντικό μερίδιο της παραγωγής και μια μεγάλη μείωση θα προβληματίσει τους παραγωγούς.

Εν κατακλείδι, σημαντικοί παράγοντες για την εξέλιξη της παραγωγής είναι η τεχνολογία, η κλιματική αλλαγή, η εφαρμογή βιώσιμων μέτρων αλλά και η πορεία της πανδημίας και το διεθνές εμπορικό σκηνικό που θα προκύψει, τόσο βραχυχρόνια όσο και μεσοπρόθεσμα.

Γ. ΖΗΤΗΣΗ

Γ.1 Μέγεθος αγοράς/ τμήματα αγοράς

Φρέσκα Φρούτα

Το 2019 έκλεισε με θετικό πρόσημο για την κατανάλωση των φρέσκων φρούτων από τα ισπανικά νοικοκυριά, αφού αυξήθηκε κατά 1,4% σε σύγκριση με το 2018. Η μέση τιμή παρέμεινε σε σταθερά επίπεδα (+0,2%) στα 1,54 ευρώ ανά κιλό, επομένως αύξηση παρατηρήθηκε και στην συνολική δαπάνη, η οποία αυξήθηκε κατά 1,2%.

Εάν εξετάσουμε βέβαια την ατομική κατανάλωση, θα παρατηρήσουμε ότι παρέμεινε στα ίδια επίπεδα με το 2018, ήτοι στα 91 κιλά, ενώ η συνολική δαπάνη παρέμεινε σταθερή στα 140 ευρώ. Ένα συμπέρασμα αυτού είναι ότι δεδομένης της σταθερής τιμής, τα νοικοκυριά δεν μετέβαλλαν τις καταναλωτικές συνήθειες στα φρέσκα φρούτα. Οι δαπάνες για την αγορά φρέσκων φρούτων αναλογούν στο 9,31% του συνόλου των δαπανών για αγορά τροφίμων και ποτών.

Κατά τους μήνες της άνοιξης και στις αρχές του καλοκαιριού, παρατηρείται αύξηση της κατανάλωσης φρούτων και λαχανικών, η οποία μειώνεται σταδιακά έως και τον Αύγουστο, οπότε παρατηρείται μία μικρή αύξηση εκ νέου, που με τη σειρά της μειώνεται από τον Νοέμβριο έως και τον Φεβρουάριο.

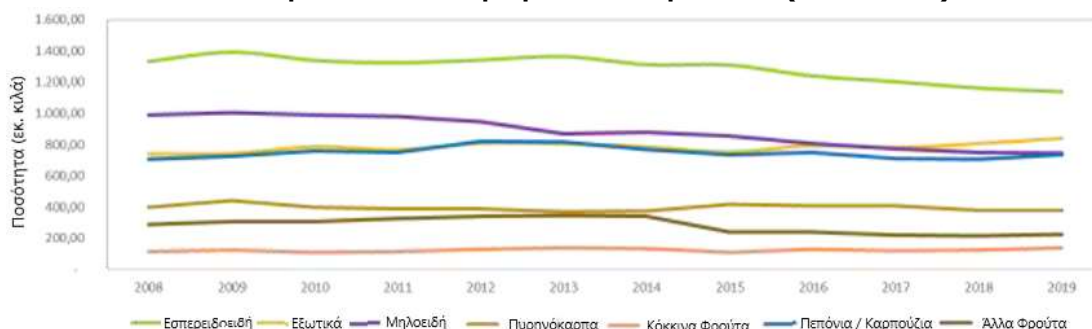
	Κατανάλωση Φρέσκων Φρούτων, 2019	% Μεταβολή 2018/2017
Ποσότητα (εκ. τόνοι)	6.472,36	1,4%
Αξία (εκ. ευρώ)	4.192,89	1,2%
Ατομική Κατανάλωση (κιλά)	90,91	0,1%
Ατομική Δαπάνη (ευρώ)	140,33	0,3%
Μέση Τιμή (ευρώ)	1,54	0,2%

Πηγή: Υπουργείο Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων (ΜΑΡΑ),
Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Μαδρίτης

Όπως μπορεί να παρατηρηθεί και στο κάτωθι διάγραμμα, η τάση της κατανάλωσης φρούτων βαίνει μειούμενη από το 2008. Εάν εξετάσουμε τη διαφορά από το μέσο της περιόδου, ήτοι το 2013, η συνολική κατανάλωση είχε μειωθεί κατά 11,1% το 2019, με τα εσπεριδοειδή και τα μηλοειδή να παρουσιάζουν ακόμη μεγαλύτερες μειώσεις στο βάθος χρόνου. Αντίθετα, τα εξωτικά φρούτα και τα πυρηνόκαρπα έχουν κερδίσει έδαφος, όπως και τα κόκκινα φρούτα.

Συνολική Κατανάλωση Φρέσκων Φρούτων (2008-2019)

Πηγή: Υπουργείο Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων (ΜΑΡΑ),

Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Μαδρίτης

Το 2019 τα εσπεριδοειδή συνεχίζουν να αποτελούν τον τύπο φρούτων με τη μεγαλύτερη κατανάλωση παρά την πτώση τους τόσο στην κατανάλωση όσο και στην ατομική δαπάνη, η οποία μειώθηκε σημαντικά το 2019 κυρίως εξαιτίας της μείωσης των τιμών των εσπεριδοειδών στην Ισπανία. Πάντως συνεχίζουν να αποτελούν το ένα τρίτο περίπου της κατανάλωσης, ενώ για κάθε πέντε ευρώ σε δαπάνες φρούτων, το ένα προορίζεται στην αγορά εσπεριδοειδών. Αντιθέτως, η δαπάνη για την αγορά εξωτικών φρούτων αυξήθηκε κατά 6,8% με μία αύξηση της τάξης του 2,8% στην κατανάλωση. Αξιοσημείωτο είναι ότι τα νοικοκυριά δαπάνησαν 10,6% περισσότερο για την αγορά κόκκινων φρούτων, διατηρώντας σχεδόν την ίδια κατανάλωση.

Ετήσια Ατομική Κατανάλωση Φρούτων (σε κιλά)

	2018	2019	Μεταβολή στη Δαπάνη
ΣΥΝΟΛΟ	90,8	90,9	1,4%
Εσπεριδοειδή	25,5	24,7	-6,3%
Εξωτικά	17,7	18,2	6,8%
Μηλοειδή	16,4	16,1	-3,2%
Πυρηνόκαρπα	8,3	8,2	0,2%
Κόκκινα Φρούτα	2,7	3	10,6%
Πεπόνια/Καρπούζια	15,5	15,9	6,4%
Άλλα Φρούτα	4,7	4,8	6,7%

Πηγή: Υπουργείο Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων (ΜΑΡΑ),

Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Μαδρίτης

Ηλικιακά, περισσότερο από τον μέσο όρο καταναλώνουν οι ενήλικες άνω των 45 ετών. Ανησυχητικό είναι το ποσοστό των νέων μεταξύ 16 και 24 ετών καθώς μόλις ένας στους πέντε δηλώνει ότι καταναλώνει δύο ή περισσότερα φρούτα καθημερινά, με το ένα τρίτο να δηλώνει ότι καταναλώνει ένα φρούτο ημερησίως. Τουναντίον, το 59% των συνταξιούχων καταναλώνει τουλάχιστον δύο φρούτα ημερησίως και το 30% ένα καθημερινά.

Αναφορικά με την κατανάλωση στις διαφορετικές Κοινότητες της Ισπανίας, η μεγαλύτερη ατομική κατανάλωση παρατηρείται στη Χώρα των Βάσκων με 106,5 κιλά, ενώ άνω των 100 κιλών καταναλώνουν οι πολίτες της Καστίλη και Λεόν, Γαλικίας και Αστούριας. Η μικρότερη κατανάλωση εμφανίζεται στην Ανδαλουσία, η οποία δεν ξεπερνά τα 78 κιλά, καθώς και στην Μούρθια, όπου είναι λιγότερο από 80 κιλά.

Φρέσκα Λαχανικά

Το 2019 η συνολική κατανάλωση λαχανικών στην Ισπανία ανήλθε στα 2,62 τρις κιλά, διατηρώντας θετική πορεία σε σύγκριση με το 2018. Αξιοσημείωτη είναι η συνολική αύξηση της δαπάνης, η οποία ξεπέρασε το 5%, φθάνοντας ακόμη πιο κοντά στα 5 δις ευρώ. Αναφορικά με την ατομική κατανάλωση, παρέμεινε σχεδόν αμετάβλητη το 2019 στα 57 κιλά, δεδομένης όμως της αύξησης των τιμών, η ατομική δαπάνη αυξήθηκε κατά 4,3%. Αυτό υποδεικνύει ότι οι καταναλωτές ήταν διατεθειμένοι να διατηρήσουν την ίδια κατανάλωση ακόμη και με την αύξηση των τιμών.

Οι Ισπανοί δαπανούν σε λαχανικά το 7,1% του συνολικού ποσού για την αγορά τροφίμων και ποτών ενώ τα λαχανικά αποτελούν το 9% του συνόλου του βάρους των αγορών τροφίμων.

	Κατανάλωση Φρέσκων Λαχανικών 2019	% Μεταβολή 2018/2017
Ποσότητα (εκ. τόνοι)	2.626,33	0,9 %
Αξία (εκ. ευρώ)	4.933,56	5,4 %
Ατομική Κατανάλωση (κιλά)	56,94	-0,2 %
Ατομική Δαπάνη (ευρώ)	106,96	4,3 %
Μέση Τιμή (ευρώ)	1,88	145 %

Πηγή: Υπουργείο Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων (ΜΑΡΑ), Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Μαδρίτης

Περίπου το 50% της συνολικής κατανάλωσης νωπών λαχανικών αφορούν τομάτες, αγγούρια, μελιτζάνες, κολοκύθια, πιπεριές, μπρόκολα και λάχανα και αφορούν το 43% της συνολικής δαπάνης. Η κατανάλωση κρεμμυδιών, καρότων και σκόρδων αποτελεί το 19,7% της κατανάλωσης και το 14,1% της δαπάνης, η οποία παρουσίασε ετήσια αύξηση της τάξης του 9,8%.

Πτώση στην κατανάλωση 3,1% παρατηρείται στα μανιτάρια, τα οποία αναλογούν στο 2,3% της συνολικής κατανάλωσης, ωστόσο το ποσοστό στην συνολική δαπάνη διπλασιάστηκε φθάνοντας το 5%.

Ατομική Κατανάλωση Φρούτων 2019 (σε κιλά)

	2018	2019	Μεταβολή στην Δαπάνη
ΣΥΝΟΛΟ	57,06	56,94	5,40%
Σολανώδη	28,31	28,41	6,30%
Φύλλα, Μίσχοι Φύλλων και Ψυχανθή	7,33	7,63	8,10%
Ρίζες, Κόνδυλοι και Βολβοί	11,19	11,2	9,80%
Μανιτάρια	1,37	1,31	-1,60%
Άλλα Λαχανικά	8,87	8,4	-0,40%

Πηγή: Υπουργείο Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων (ΜΑΡΑ),

Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Μαδρίτης

Ηλικιακά, την μεγαλύτερη κατανάλωση λαχανικών έχουν οι συνταξιούχοι και οι μεγαλύτεροι των 45 ετών. Αντίθετα, μικρότερη είναι η κατανάλωση των νεότερων σε ηλικία, καθώς οι μικρότεροι των 35 ετών καταναλώνουν κατά μέσο όρο 35 κιλά λαχανικών, το οποίο αποτελεί λιγότερο από το ήμισυ της κατανάλωσης των άνω των 50 ετών, η οποία ξεπερνάει τα 75 κιλά.

Η διαφορά μεταξύ των διαφορετικών εισοδημάτων είναι μικρή, καθώς όσοι ανήκουν στην κατηγορία υψηλών εισοδημάτων καταναλώνουν 10 κιλά περισσότερα από τους υπόλοιπους πολίτες, ήτοι 66 κιλά.

Αναφορικά με τις Κοινότητες, η μεγαλύτερη ατομική κατανάλωση παρατηρείται στην Αραγονία όπου καταναλώνονται 71 κιλά λαχανικών ανά κάτοικο ετησίως, την Ναβάρρα και την Καταλονία με την εν λόγω κατανάλωση να είναι στα 69 και 68 κιλά αντίστοιχα. Στις Κοινότητες της Αστουρίας και της Καστίλη-Λα Μάντσα εμφανίζεται η μικρότερη ατομική κατανάλωση με 44 και 45 κιλά.

«Τέταρτης Γκάμας» Φρούτα και Λαχανικά

Η κατανάλωση των προπαρασκευασμένων φρούτων και λαχανικών (των λεγόμενων προϊόντων 4^{ης} γκάμας / ήδη κομμένων προϊόντων) τα οποία όμως διατηρούν τα θρεπτικά τους χαρακτηριστικά, έχει αυξηθεί στην Ισπανία και έχει συμπεριληφθεί σε ένα βαθμό στις αγορές των Ισπανών. Το 2019 παρατηρήθηκε μία μικρή πτώση στην αγορά αυτών των προϊόντων, η οποία όμως δεν αναιρεί τις μεγάλες αυξήσεις των προηγούμενων ετών.

Αναλυτικότερα, η κατανάλωση φρούτων 4^{ης} γκάμας το 2019 μειώθηκε σε 189 εκ. τόνους σε όλη την Ισπανία, 2,2% λιγότερο από ότι το 2018. Η πτώση αυτή οφείλεται στην αύξηση της τιμής κατά 2,3% καθώς η συνολική δαπάνη παρέμεινε σταθερή στα 322,6 εκ. ευρώ. Η ατομική κατανάλωση μειώθηκε κατά 3,3% και έφθασε τα 4,1 κιλά ενώ η ατομική δαπάνη μειώθηκε κατά 1% στα 7 ευρώ για το 2019.

Αντιστοίχως, η συνολική κατανάλωση 4^{ης} γκάμας λαχανικών μειώθηκε κατά 1% και η ατομική κατά 2%, όμως η πτώση αυτή οφείλεται στην αύξηση της τιμής των συγκεκριμένων προϊόντων κατά 3,5%. Παρά την μικρότερη κατανάλωση, οι καταναλωτές δαπάνησαν ατομικά 1,4% περισσότερο από ότι το 2018 για την αγορά των εν λόγω προϊόντων, η οποία έφθασε τα 17,26 ευρώ.

Γ.2 Αγοραστική συμπεριφορά

Υπολογίζεται ότι η κατανάλωση φρέσκων φρούτων είναι 1,5 μερίδες ημερησίως, το οποίο είναι αρκετά πιο χαμηλό από την προτεινόμενη ποσότητα 5 μερίδων που προτείνει η ιατρική κοινότητα καθημερινώς για μία ισορροπημένη διατροφή. Ανησυχητικό είναι το γεγονός ότι ετησίως η κατανάλωση αυτή μειώνεται. Επίσης, ανησυχητικό είναι ότι η κατανάλωση φρούτων από παιδιά και εφήβους είναι ακόμη χαμηλότερη από τον εθνικό μέσο όρο, στα 241 και 220 γραμμάρια ανά άτομο ημερησίως. Σύμφωνα με εκτιμήσεις, δύο είναι οι λόγοι για τους οποίους οι Ισπανοί (και όχι μόνο) έχουν μειώσει σημαντικά την κατανάλωση φρούτων και λαχανικών. Αρχικά, η δημιουργία νέων προϊόντων με γλυκιά γεύση αντικαθιστά την κατανάλωση φρούτων, ενώ αποθαρρύνει την κατανάλωση λαχανικών. Αντίστοιχα όμως, πολλοί ενήλικες πιστεύεται ότι δεν διαθέτουν τον απαραίτητο χρόνο για την προετοιμασία ανάλογου φαγητού και για αυτό οι πωλήσεις προϊόντων 4^{ης} γενιάς έχουν σημειώσει μεγάλη αύξηση τα τελευταία έτη.

Πέραν της αγοράς των προαναφερθέντων, παρατηρείται αύξηση και στα οικολογικά και βιολογικά προϊόντα, ιδιαίτερα μεταξύ των νέων, οι οποίοι πραγματοποιούν τις αγορές τους πιο συνειδητοποιημένα. Ακόμη, ιδιαίτερη αύξηση παρατηρείται και στη ζήτηση εξωτικών φρούτων, προϊόντων έτοιμων προς κατανάλωση δηλαδή ήδη κομμένων φρούτων και λαχανικών καθώς επίσης και στους φυσικούς χυμούς.

Γ.3 Προοπτικές στην εξέλιξη της ζήτησης

Αξίζει να σημειωθεί ότι κατά τη διάρκεια της δίμηνης απόλυτης καραντίνας στην Ισπανία (Μάρτιος-Μάιος 2020), η κατανάλωση και η δαπάνη φρούτων και λαχανικών εκτοξεύτηκε. Συγκεκριμένα, κατά τον Απρίλιο του 2020, η συνολική δαπάνη αυξήθηκε κατά 55% σε σύγκριση με τον Απρίλιο του 2019 ενώ τον Μάιο η αύξηση αυτή έφθασε το 37,5%. Σύμφωνα με την Ομοσπονδία Ισπανικών Ενώσεων Παραγωγών και Εξαγωγέων Φρούτων, Λαχανικών και Φυτών (FEPEX), η αυξημένη κατανάλωση αναμένεται να συνεχιστεί και στο μέλλον, τόσο επειδή οι καταναλωτές συνήθισαν στην κατανάλωση αυτών όσο και στα οφέλη της υγείας που προσφέρει, στα οποία δίνεται επιπλέον προσοχή εξαιτίας της πανδημίας του SARS-CoV-2.

Δ. ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ

Δ.1 Ροές εμπορίου - εμπορικό ισοζύγιο κλάδου

Ο μεγαλύτερος εξαγωγέας φρούτων και λαχανικών στην Ευρώπη και τρίτη στον κόσμο είναι η Ισπανία, καθώς το μεγαλύτερο μέρος της παραγωγής της προορίζεται για αγορές εκτός των συνόρων της.

Αναφορικά με τις εισαγωγές φρούτων και λαχανικών, αυτές διατηρήθηκαν στα ίδια επίπεδα σε ποσότητα με το 2018, φθάνοντας τους 3,3 εκ. τόνους. Η αξία των εισαγωγών, παρόλα αυτά, αυξήθηκε κατά 7%, ξεπερνώντας τα 2,939 δις ευρώ. Εάν συγκρίνουμε τα ποσά αυτά με τα ποσά του 2009, θα παρατηρήσουμε ότι η ποσότητα των εισαγωγών φρούτων και λαχανικών έχει αυξηθεί κατά 37,5% σε μία δεκαετία ενώ η εισαγόμενη αξία έχει διπλασιαστεί. Τα φρούτα αποτελούν το 54,5% της ποσότητας αλλά το 68% της αξίας, με τα κυριότερα προϊόντα να είναι οι μπανάνες, τα μήλα, ο ανανάς, το αβοκάντο και φυσικά το ακτινίδιο.

Παρόλο που οι εισαγωγές αυξάνονται, η Ισπανία έχει μεγάλο θετικό εμπορικό ισοζύγιο, με την αξία των εξαγωγών να είναι περίπου πέντε φορές μεγαλύτερη από αυτή των εισαγωγών.

Δ.2 Ανάλυση εξαγωγών- εισαγωγών

- Εξωτερικό Εμπόριο της χώρας/ Γεωγραφική κατανομή

ΕΞΑΓΩΓΕΣ

Οι εξαγωγές της Ισπανίας σε φρούτα, λαχανικά και όσπρια το 2019 αυξήθηκε κατά 5,5% σε αξία και συγκεκριμένα έφθασε τα 15,473 δις ευρώ. Αντίστοιχα, η συνολική ποσότητα φρούτων και λαχανικών που εξήχθησαν από την Ισπανία ξεπέρασε τους 14,07 τόνους, παρουσιάζοντας ετήσια αύξηση 8%. Η μέση τιμή των εξαγόμενων φρούτων και λαχανικών μειώθηκε κατά 2% ή στο 1,01 ευρώ ανά κιλό.

Η πλειοψηφία των εξαγωγών προορίζεται για τις χώρες της Ε.Ε.. Συγκεκριμένα, στην αγορά αυτή εξήχθησαν αγροδιατροφικά προϊόντα συνολικής αξίας 14,058 δις ευρώ. Οι μεγαλύτεροι αποδέκτες είναι η Γερμανία, ακολουθούμενη από τη Γαλλία και το Ην. Βασίλειο. Εκτός Ε.Ε. το μεγαλύτερο μερίδιο απορροφούν οι Η.Π.Α., ο Καναδάς και η Βραζιλία.

Λαχανικά

Οι εξαγωγές λαχανικών σημείωσαν ετήσια αύξηση της τάξης του 9% σε αξία και της τάξεως του 5% σε ποσότητα, με τη μέση τιμή να αυξάνεται 3,4% σε σύγκριση με το 2018. Σχεδόν όλα τα λαχανικά σημείωσαν άνοδο στις εξαγωγές

τους εκτός της τομάτας, η οποία και ιστορικά αποτελεί το πρώτο εξαγωγίμο λαχανικό της Ισπανίας, που σημείωσε ετήσια πτώση 5,5% στην αξία και μικρή πτώση 0,5% στην αξία των εξαγωγών. Η μείωση αυτή οφείλεται εν γένει στην ανταγωνιστικότητα της μαροκινής ντομάτας, της οποίας οι εξαγωγές αυξήθηκαν σημαντικά καθώς και άλλων χωρών με ανεπτυγμένα θερμοκήπια όπως της Ολλανδίας.

Η Ανδαλουσία αποτέλεσε και την Κοινότητα με τις περισσότερες εξαγωγές και συγκεκριμένα το ήμισυ του συνόλου ή 3,227 δις ευρώ. Στη δεύτερη θέση εξαγωγής λαχανικών της Ισπανίας βρίσκεται η Κοινότητα της Μούρθια, από την οποία εξήχθησαν λαχανικά συνολικής αξίας 1,49 δις ευρώ ενώ από την Κοινότητα της Βαλένθια οι αντίστοιχες εξαγωγές έφθασαν τα 807,5 εκ. ευρώ.

Εξαγωγές Λαχανικών και Οσπρίων Ισπανίας (2019)

A/A	Χώρα	Ποσότητα (τόνοι)	Αξία (χιλ. ευρώ)
1	Γερμανία	1.503.778,01	1.604.855,34
2	Γαλλία	1.052.859,71	1.067.084,96
3	Ην. Βασίλειο	957.747,77	957.886,95
4	Ολλανδία	593.628,86	606.270,45
5	Ιταλία	366.994,97	358.045,92
6	Πολωνία	280.974,12	271.340,07
7	Πορτογαλία	369.989,24	207.595,60
8	Βέλγιο	210.865,36	197.779,64
9	Σουηδία	129.688,43	158.452,70
10	Τσεχία	122.483,46	120.262,15
	ΣΥΝΟΛΟ	6.545.180,42	6.619.173,28

Πηγή: DataComex, Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Μαδρίτης

Φρούτα

Στις εξαγωγές φρούτων παρατηρήθηκε αύξηση 9,5% στην ποσότητα και 3% στην αξία αυτών. Η μέση τιμή είχε μεγάλη πτώση της τάξης του 5,7% σε σύγκριση με το 2018. Στην κορυφή των εξαγωγίμων φρούτων βρίσκονται τα εσπεριδοειδή, ακολουθούμενα από τα πυρηνόκαρπα.

Η Κοινότητα της Βαλένθια ήταν και αυτή με τις περισσότερες εξαγωγές και συγκεκριμένα 3,102 δις ευρώ, ακολουθούμενη από την Ανδαλουσία από την οποία εξήχθησαν 2,593 δις ευρώ. Η αξία εξαγωγών φρούτων από την Μούρθια και την Καταλονία ήταν 1,285 δις ευρώ και 933,5 εκ. ευρώ αντίστοιχα.

Οι μεγαλύτερες ποσότητες προορίστηκαν στην Ε.Ε. και πιο συγκεκριμένα στη Γερμανία και τη Γαλλία.

Εξαγωγές Φρούτων και Ξηρών Καρπών Ισπανίας (2019)

A/A	ΧΩΡΑ	Ποσότητα (τόνοι)	Αξία (χιλ. ευρώ)
1	Γερμανία	2.204.379,61	2.275.540,86
2	Γαλλία	1.504.827,81	1.640.758,60
3	Ην. Βασίλειο	743.399,43	1.008.599,94
4	Ιταλία	613.677,64	713.135,58
5	Ολλανδία	496.902,58	584.221,21
6	Πορτογαλία	414.001,45	349.055,15
7	Πολωνία	404.850,46	336.211,93
8	Βέλγιο	187.150,35	221.909,88
9	Ελβετία	116.047,29	182.548,13
10	Αυστρία	122.977,09	141.727,92
	ΣΥΝΟΛΟ	8.164.278,94	8.854.556,70

Πηγή: DataComex, Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Μαδρίτης

ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ

Οι εισαγωγές της χώρας παρουσιάζουν μεγαλύτερη ιδιομορφία σε σχέση με τις εξαγωγές όσον αφορά τη γεωγραφική προέλευση, καθώς μεγάλη μερίδα των εισαγωγών έχουν και οι χώρες εκτός Ευρώπης.

Λαχανικά

Το 2019, οι εισαγωγές λαχανικών της Ισπανίας αυξήθηκαν κατά 2,8% σε αξία σε σύγκριση με το 2018, η ποσότητα όμως μειώθηκε κατά 13,9%. Ο κυριότερος προμηθευτής ήταν η γείτονα χώρα Γαλλία τόσο σε αξία όσο και σε ποσότητα ενώ στη δεύτερη θέση με μεγάλη διαφορά σε ποσότητα βρίσκεται το Μαρόκο.

Εισαγωγές Λαχανικών και Οσπρίων Ισπανίας (2019)

A/A	ΧΩΡΑ	Ποσότητα (τόνοι)	Αξία (χιλ. ευρώ)
1	Γαλλία	841.922,27	332.463,55
2	Μαρόκο	279.935,94	319.619,95
3	Ολλανδία	174.836,45	131.327,68
4	Πορτογαλία	185.002,78	90.780,24
5	Περου	56.485,25	73.405,38
6	Βέλγιο	78.285,77	58.496,05
7	Η.Π.Α.	58.375,06	45.211,88
8	Αργεντινή	46.140,44	42.216,99
9	Ην. Βασίλειο	95.590,71	41.365,15
10	Κίνα	22.690,78	30.779,05
	ΣΥΝΟΛΟ	2.223.910,26	1.396.324,20

Πηγή: DataComex, Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Μαδρίτης

Φρούτα

Το 2019 η συνολική αξία των εισαγωγών φρούτων αυξήθηκε κατά 4,56% ή 136 εκ. ευρώ, η εισαγόμενη όμως ποσότητα σημείωσε πτώση 2,24%, εξαιτίας των υψηλότερων τιμών στα φρούτα που εισήχθησαν στην Ισπανία.

Στις εισαγωγές φρούτων παρατηρείται ότι η Ισπανία έχει εμπορικές σχέσεις κυρίως με χώρες εκτός Ε.Ε., πιθανόν για την εισαγωγή διαφορετικών φρούτων, όπως τα τροπικά κοκκ. Οι Η.Π.Α. έχουν και το μεγαλύτερο μερίδιο, από τις οποίες εισήχθησαν φρούτα αξίας 661 εκ. ευρώ, όμως αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι οι μεγαλύτερες ποσότητες εισάγονται από την Κόστα Ρίκα, το Μαρόκο και την Πορτογαλία.

Εισαγωγές Φρούτων και Ξηρών Καρπών Ισπανίας (2019)

A/A	ΧΩΡΑ	Ποσότητα (τόνοι)	Αξία (χιλ. ευρώ)
1	Η.Π.Α.	119.813,95	661.210,23
2	Μαρόκο	183.867,08	394.068,35
3	Περου	87.146,75	193.439,22
4	Πορτογαλία	177.915,52	180.870,59
5	Κόστα Ρίκα	257.808,39	159.118,58
6	Ιταλία	135.165,59	144.407,43
7	Βραζιλία	134.053,77	134.683,37
8	Χιλή	55.778,75	129.439,33
9	Γαλλία	138.202,78	120.642,63
10	Ολλανδία	73.025,04	96.758,31
	ΣΥΝΟΛΟ	2.063.378,90	3.118.913,26

Πηγή: DataComex, Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Μαδρίτης

- Ανάλυση διμερούς εμπορίου με την Ελλάδα

Καθώς και οι δύο χώρες είναι μεγάλοι παραγωγοί φρούτων και λαχανικών, το μεταξύ τους εμπόριο είναι πιο περιορισμένο σε σύγκριση με τις εμπορικές σχέσεις που διατηρούν με άλλες χώρες. Το 2019, οι εξαγωγές λαχανικών στην χώρα της Ιβηρικής ξεπέρασαν το 1 εκ. ευρώ, με την Ισπανία να είναι ο 19^{ος} αποδέκτης ελληνικών λαχανικών. Μεγαλύτερη είναι η σπουδαιότητα της χώρας στις εξαγωγές φρούτων, καθώς η Ελλάδα εξήγαγε στην αγορά της Ισπανίας φρούτα συνολικής αξίας μεγαλύτερης των 25 εκ. ευρώ, ενώ η τελευταία αποτέλεσε τον 11^ο αποδέκτη ελληνικών φρούτων. Μεγάλο μέρος των ελληνικών εξαγωγών φρούτων αποτελούν τα ακτινίδια.

Οι εισαγωγές φρούτων από την Ισπανία έφθασαν τα 22,8 εκ. ευρώ το 2019 κάνοντας τη συγκεκριμένη χώρα τον 9^ο προμηθευτή της Ελλάδας. Ενώ το εμπορικό ισοζύγιο φρούτων είναι θετικό για τη χώρα μας, στο εμπόριο λαχανικών παρουσιάζεται έλλειμμα, αφού το 2019 οι Ισπανοί παραγωγοί εξήγαγαν λαχανικά αξίας 7,23 εκ. ευρώ. Η Ισπανία αποτελεί τον 12^ο προμηθευτή λαχανικών της Ελλάδας παγκοσμίως.

Εξαγωγές

Εξαγωγές Λαχανικών Ελλάδα στην Ισπανία (2019), κωδικοί CN4

CN4	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ	ΑΞΙΑ (ευρώ)	ΠΟΣΟΤΗΤΑ (κιλά)
0707'	Αγγούρια και αγγουράκια, νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη	449.401	454.500
0712'	Λαχανικά ξερά, έστω και κομμένα σε τεμάχια ή σε φέτες ή και τριμμένα ή σε σκόνη, αλλά όχι αλλιώς παρασκευασμένα	205.054	33.136
0709'	Λαχανικά, νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη (εκτός από πατάτες, ντομάτες, λαχανικά του γένους Allium, προϊόντα του γένους Brassica, μαρούλια του είδους Lactuca sativa και του γένους Cichorium, καρότα, γογγύλια, κοκκινογούλια για σαλάτα, λαγόχορτο (σκου)	115.057	45.803
0711'	Λαχανικά, διατηρημένα προσωρινά, π.χ. με διοξείδιο του θείου ή σε άρμη, θειωμένο νερό ή σε νερό στο οποίο έχουν προστεθεί άλλες ουσίες που χρησιμεύουν για να εξασφαλισθεί προσωρινά η διατήρησή τους, αλλά ακατάλληλα για διατροφή στην κατάσταση που βρι	73.461	74.786
0701'	Πατάτες, νωπές ή διατηρημένες με απλή ψύξη	63.420	105.000
0702'	Ντομάτες, νωπές ή διατηρημένες με απλή ψύξη	42.833	66.818
0703'	Κρεμμύδια, ασκαλώνια, σκόρδα, πράσα και άλλα λαχανικά του γένους Allium, νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη	35.000	75.000
0710'	Λαχανικά, άβραστα ή βρασμένα στο νερό ή στον ατμό, κατεψυγμένα	12.404	21.150
0713'	Όσπρια ξερά, χωρίς λοβό, έστω και ξεφλουδισμένα ή σπασμένα	55	25

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία Γραφείο ΟΕΥ Μαδρίτης

Εξαγωγές Φρούτων Ελλάδα στην Ισπανία (2019), κωδικοί CN4

CN4	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ	ΑΞΙΑ (ευρώ)	ΠΟΣΟΤΗΤΑ (κιλά)
0810'	Φράουλες, σμέουρα, βατόμουρα, φραγκοστάφυλα κάθε είδους, λαγοκέρασα και άλλοι καρποί και φρούτα βρώσιμα, νωπά (εκτός από καρπούς με κέλυφος, μπανάνες, χουρμάδες, σύκα, ανανάδες, καρποί αβοκάντο, γκουάβες, καρποί μάγγο, μαγγούστες, καρποί παπάγιας, εσ	18.139.300	19.162.982
0805'	Εσπεριδοειδή, νωπά ή ξερά	1.346.328	2.394.051
0802'	Καρποί με κέλυφος, νωποί ή ξεροί, έστω και χωρίς το κέλυφος ή τη φλούδα τους (εκτός από καρύδια κοκοφοινίκων, καρύδια Βραζιλίας και καρύδια ανακαρδιοειδών)	1.275.931	187.390
0807'	Πεπόνια, στα οποία περιλαμβάνονται και τα καρπούζια, και καρποί παπάγιας, νωπά	1.147.244	3.885.590
0809'	Βερίκοκα, κεράσια, ροδάκινα, στα οποία περιλαμβάνονται και τα brugnonis και nectarines, δαμάσκηνα και αγριοδαμάσκηνα, νωπά	885.396	952.227
0811'	Καρποί και φρούτα, άψητα ή ψημένα στον ατμό ή βρασμένα στο νερό, κατεψυγμένα, έστω και με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών	693.723	483.132
0806'	Σταφύλια, νωπά ή ξερά	525.029	242.058

0812'	Καρποί και φρούτα προσωρινά διατηρημένα, π.χ. με διοξειδίο του θείου ή σε άρμη, θειωμένο νερό ή σε νερό στο οποίο έχουν προστεθεί άλλες ουσίες που χρησιμεύουν για να εξασφαλισθεί προσωρινά η διατήρησή τους, αλλά ακατάλληλα για διατροφή στην κατάσταση	375.844	138.227
0813'	Βερίκοκα, δαμάσκηνα, μήλα, ροδάκινα, αχλάδια, καρποί παπάγιας, καρποί οξυφθίνικα και άλλοι καρποί και φρούτα βρώσιμα, αποξηραμένα, καθώς και μείγματα βρώσιμων, αποξηραμένων καρπών και φρούτων ή καρπών με κέλυφος (εκτός από καρπούς με κέλυφος, μπανάνε	218.085	10.096
0803'	Μπανάνες, στις οποίες περιλαμβάνονται και μπανάνες του είδους των Αντιλλών, νωπές ή ξερές	13.642	5.975
0808'	Μήλα, αχλάδια και κυδώνια, νωπά	2.834	3.536

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία Γραφείο ΟΕΥ Μαδρίτης

Εισαγωγές

Εισαγωγές Λαχανικών Ελλάδας από Ισπανία (2019), κωδικοί CN4

CN4	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ	ΑΞΙΑ (ευρώ)	ΠΟΣΟΤΗΤΑ (κιλά)
0709'	Λαχανικά, νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη (εκτός από πατάτες, ντομάτες, λαχανικά του γένους Allium, προϊόντα του γένους Brassica, μαρούλια του είδους Lactuca sativa και του γένους Cichorium, καρότα, γογγύλια, κοκκινογούλια για σαλάτα, λαγόχορτο (σκου	1.352.374	1.175.199
0704'	Κράμβες, κουνουπίδια, κράμβες σγουρές, γογγυλοκράμβες και παρόμοια βρώσιμα προϊόντα του γένους Brassica, νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη	1.329.009	1.059.211
0703'	Κρεμμύδια, ασκαλώνια, σκόρδα, πράσα και άλλα λαχανικά του γένους Allium, νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη	1.120.214	1.654.042
0705'	Μαρούλια Lactuca sativa και ραδίκια Cichorium spp., νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη	804.053	918.749
0710'	Λαχανικά, άβραστα ή βρασμένα στο νερό ή στον ατμό, κατεψυγμένα	592.674	748.473
0712'	Λαχανικά ξερά, έστω και κομμένα σε τεμάχια ή σε φέτες ή και τριμμένα ή σε σκόνη, αλλά όχι αλλιώς παρασκευασμένα	459.718	444.650
0701'	Πατάτες, νωπές ή διατηρημένες με απλή ψύξη	284.671	511.943
0706'	Καρότα, γογγύλια, κοκκινογούλια για σαλάτα, λαγόχορτο (σκουλι), ραπανοσέλινα, ραπάνια και παρόμοιες βρώσιμες ρίζες, νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη	212.161	115.827
0713'	Όσπρια ξερά, χωρίς λοβό, έστω και ξεφλουδισμένα ή σπασμένα	138.732	84.606
0708'	Λαχανικά λοβοφόρα, με ή χωρίς λοβό, νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη	128.959	81.352
0702'	Ντομάτες, νωπές ή διατηρημένες με απλή ψύξη	48.936	36.260
0711'	Λαχανικά, διατηρημένα προσωρινά, π.χ. με διοξειδίο του θείου ή σε άρμη, θειωμένο νερό ή σε νερό στο οποίο έχουν προστεθεί άλλες ουσίες που χρησιμεύουν για να εξασφαλισθεί προσωρινά η διατήρησή τους, αλλά ακατάλληλα για διατροφή	35.982	79.710

	στην κατάσταση που βρί		
0714'	Ρίζες μανιόκας, αραρούτης και σαλεππιού, κόνδυλοι ηλιανθου (ψευδοκολοκάσια), γλυκοπατάτες και παρόμοιες ρίζες και κόνδυλοι με υψηλή περιεκτικότητα σε άμυλο ή ινουλίνη, νωπά, διατηρημένα με απλή ψύξη, κατεψυγμένα ή αποξηραμένα έστω και κομμένα σε τεμάχ	30.561	21.158
0707'	Αγγούρια και αγγουράκια, νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη	17.392	16.052

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία Γραφείο ΟΕΥ Μαδρίτης

Εισαγωγές Φρούτων Ελλάδας από Ισπανία (2019), κωδικοί CN4

CN4	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ	ΑΞΙΑ (ευρώ)	ΠΟΣΟΤΗΤΑ (κιλά)
0802'	Καρποί με κέλυφος, νωποί ή ξεροί, έστω και χωρίς το κέλυφος ή τη φλούδα τους (εκτός από καρύδια κοκοφοινίκων, καρύδια Βραζιλίας και καρύδια ανακαρδιοειδών)	15.880.310	2.490.915
0810'	Φράουλες, σμέουρα, βατόμουρα, φραγκοστάφυλα κάθε είδους, λαγοκέρασα και άλλοι καρποί και φρούτα βρώσιμα, νωπά (εκτός από καρπούς με κέλυφος, μπανάνες, χουρμάδες, σύκα, ανανάδες, καρποί αβοκάντο, γκουάβες, καρποί μάγγο, μαγγούστες, καρποί παπάγιας, εσ	1.154.345	815.045
0813'	Βερίκοκα, δαμάσκηνα, μήλα, ροδάκινα, αχλάδια, καρποί παπάγιας, καρποί οξυφοίνικα και άλλοι καρποί και φρούτα βρώσιμα, αποξηραμένα, καθώς και μείγματα βρώσιμων, αποξηραμένων καρπών και φρούτων ή καρπών με κέλυφος (εκτός από καρπούς με κέλυφος, μπανάνε	1.112.278	662.164
0809'	Βερίκοκα, κεράσια, ροδάκινα, στα οποία περιλαμβάνονται και τα brugnonis και nectarines, δαμάσκηνα και αγριοδαμάσκηνα, νωπά	1.014.568	813.240
0805'	Εσπεριδοειδή, νωπά ή ξερά	887.473	1.134.900
0808'	Μήλα, αχλάδια και κυδώνια, νωπά	260.012	465.315
0811'	Καρποί και φρούτα, άψητα ή ψημένα στον ατμό ή βρασμένα στο νερό, κατεψυγμένα, έστω και με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών	233.022	144.252
0807'	Πεπόνια, στα οποία περιλαμβάνονται και τα καρπούζια, και καρποί παπάγιας, νωπά	90.941	91.761
0806'	Σταφύλια, νωπά ή ξερά	64.173	37.674
0812'	Καρποί και φρούτα προσωρινά διατηρημένα, π.χ. με διοξειδιο του θείου ή σε άρμη, θειωμένο νερό ή σε νερό στο οποίο έχουν προστεθεί άλλες ουσίες που χρησιμεύουν για να εξασφαλισθεί προσωρινά η διατήρησή τους, αλλά ακατάλληλα για διατροφή στην κατάσταση	19.180	9.674

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία Γραφείο ΟΕΥ Μαδρίτης

Δ.3 Δασμολογικό καθεστώς και μη δασμολογικά εμπόδια

Ως κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ακολουθείται το δασμολογικό καθεστώς της Ε.Ε.. Η χώρα δεν εφαρμόζει ειδικούς δασμούς για τα φρούτα και τα λαχανικά.

Όντας προϊόντα διατροφής σημαντικών διατροφικών αξιών, τα φρούτα και τα λαχανικά υπόκεινται στο χαμηλότερο ποσοστό ΦΠΑ, το οποίο είναι 4%.

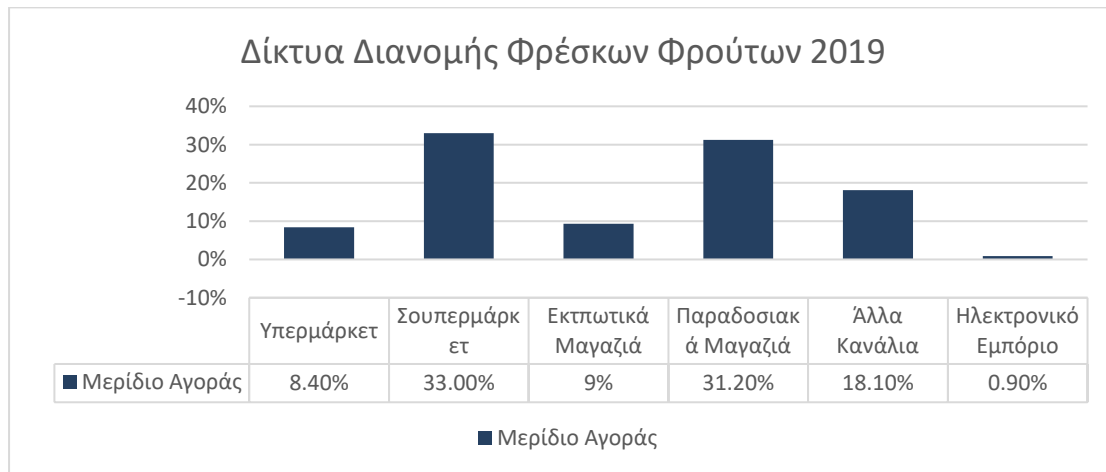

Ε. ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

Ε.1 Δομή αγοράς – Δίκτυα Διανομής

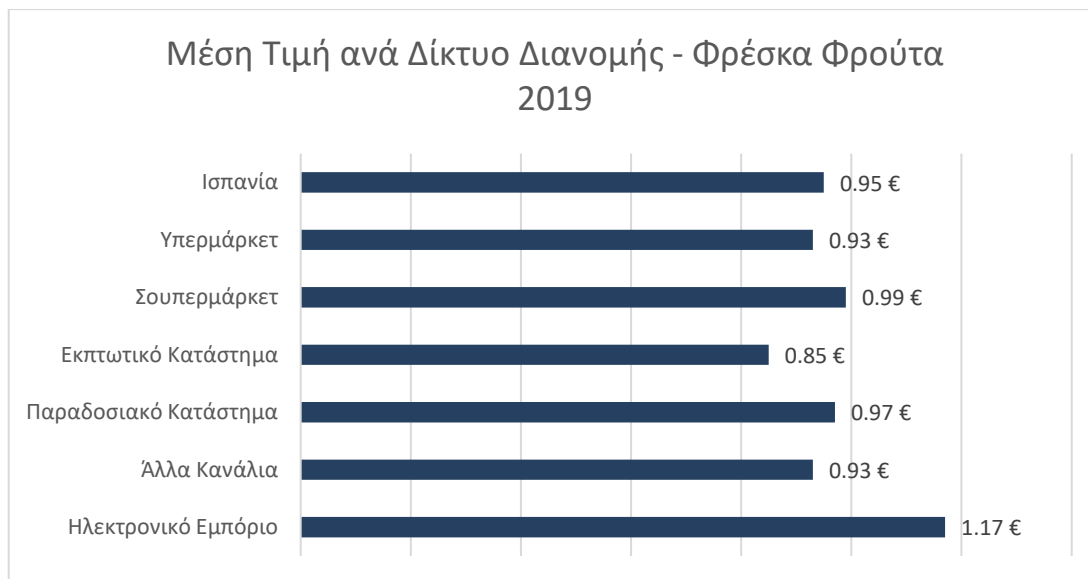
Φρέσκα Φρούτα

Περισσότερο από το 60% του συνόλου των αγορών φρέσκων φρούτων γίνεται μέσω σουπερμάρκετ και παραδοσιακών καταστημάτων, με τις αγορές μέσω αυτών των καναλιών να μειώνονται 5,9% για το πρώτο και 8,9% για το δεύτερο, παραμένοντας όμως ο κύριος τρόπος αγοράς φρέσκων φρούτων στην Ισπανία. Οι αγορές από υπερμάρκετ αυξήθηκαν κατά 9,5% και αποτελούν το 8,4% του συνόλου των πωλήσεων. Το ηλεκτρονικό εμπόριο των συγκεκριμένων προϊόντων παραμένει μικρό, παρουσιάζοντας μετριασμένη αύξηση, σε σύγκριση με τα προηγούμενα έτη, 5,1%.

Πηγή: Υπουργείο Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων (ΜΑΡΑ),
Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Μαδρίτης

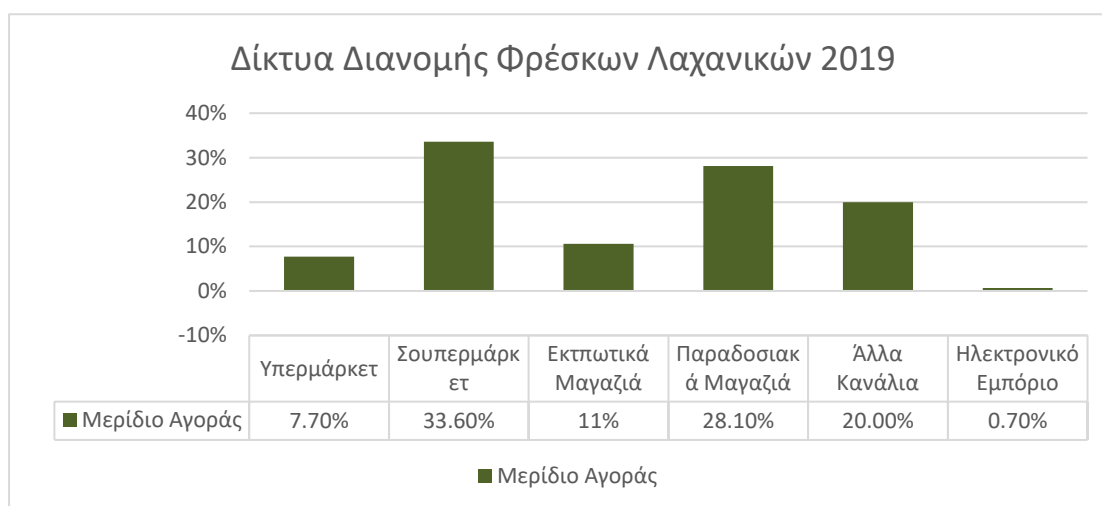
Η μέση τιμή του συνόλου των φρούτων διαμορφώθηκε το 2019 στα 0,95 ευρώ ανά κιλό, ενώ η μέση τιμή διαμορφώθηκε, περίπου στα ίδια επίπεδα σε όλα τα κανάλια διανομής.

Πηγή: Υπουργείο Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων (ΜΑΡΑ),
Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Μαδρίτης

Λαχανικά

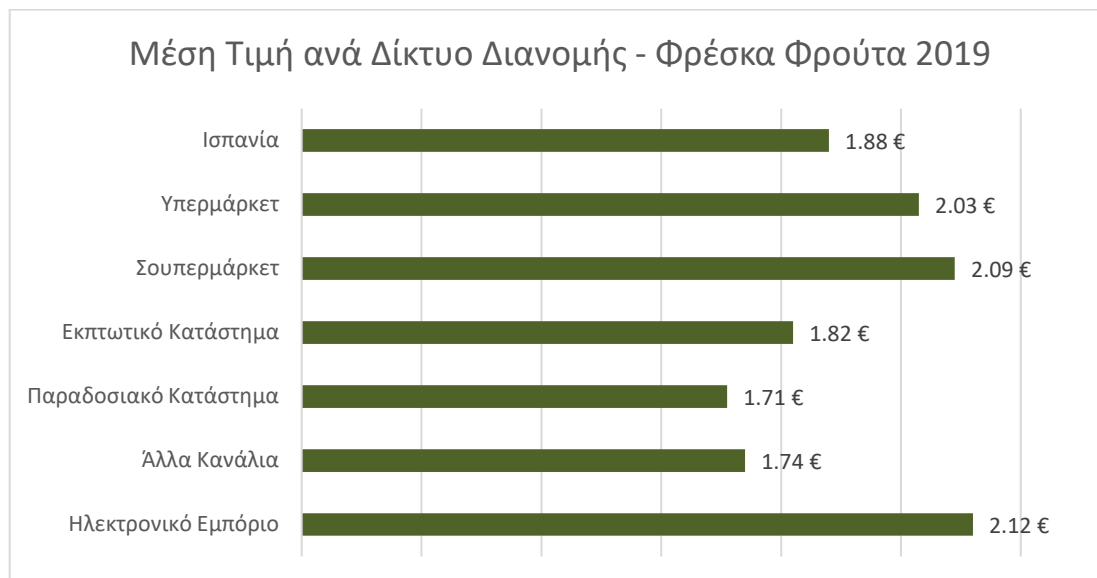
Οι Ισπανοί καταναλωτές αγοράζουν φρέσκα λαχανικά μέσω του σουπερμάρκετ και των παραδοσιακών καταστημάτων – μανάβικων/οπωροπωλείων. Η ζήτηση στα πρώτα αυξήθηκε κατά 3,9% σε σύγκριση με το 2018 ενώ οι πωλήσεις των παραδοσιακών μαγαζιών μειώθηκαν κατά 2,5%. Πέραν αυτών, μείωση παρουσιάζεται και στα εκπαιδευτικά καταστήματα ενώ στα υπερμάρκετ η ζήτηση αυξήθηκε κατά 6,9%. Οι διαδικτυακές παραγγελίες παραμένουν χαμηλά παρουσιάζοντας όμως ετήσια αύξηση 10,4%.

Πηγή: Υπουργείο Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων (ΜΑΡΑ),
Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Μαδρίτης

Το ακριβότερο δίκτυο διανομής μετά το διαδικτυο, αποτελούν τα σουπερμάρκετ και τα υπερμάρκετ, ενώ τα παραδοσιακά καταστήματα – μανάβικα είχαν κατά μέσον όρο τις χαμηλότερες τιμές.

Πηγή: Υπουργείο Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων (ΜΑΡΑ),
Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Μαδρίτης

Ε.2 Τιμές λιανικής πώλησης

Οι τιμές λιανικής αλλάζουν διαχρονικά στα φρούτα και τα λαχανικά. Ενδεικτικά, σε γνωστή αλυσίδα σουπερμάρκετ της Ισπανίας, οι τιμές, την τελευταία εβδομάδα Σεπτεμβρίου, διαμορφώνονται ως εξής:

Φρούτα

Ακτινίδιο: 3,59-3,85 ευρώ/κιλό (Νέας Ζηλανδίας)

Μπανάνα: 1,25-2,7 ευρώ/κιλό

Πορτοκάλι: 1,88-2,19 ευρώ/κιλό

Σαγκουίνι: 1,99 ευρώ/κιλό

Νεκταρίνι: 2,19 ευρώ/κιλό

Ρόδι: 2,3 ευρώ/κιλό

Μήλο: 1,59-1,79 ευρώ/κιλό

Αχλάδι: 1,79-2,29 ευρώ/κιλό

Ροδάκινο: 2,39-2,69 ευρώ/κιλό

Σταφύλι κόκκινο: 2,19 ευρώ/κιλό

Σταφύλι πράσινο: 2,49-3,78 ευρώ/κιλό

Αβοκάντο: 2,99 ευρώ/κιλό

Τομάτα: 1,29-1,69 ευρώ/κιλό

Λεμόνι: 2,39 ευρώ/κιλό

Λαχανικά

Κρεμμύδι: 0,50-2,13 ευρώ/κιλό
Πατάτα: 1,15-1,69 ευρώ/κιλό
Μελιτζάνα: 1,65 ευρώ/κιλό
Κολοκύθα: 1,19 ευρώ/κιλό
Κολοκυθάκια: 1,19-3,19 ευρώ/κιλό
Μπρόκολο: 2,78 ευρώ/κιλό
Κουνουπίδι: 1,89 ευρώ/κιλό
Σπαράγγια: 9,96 ευρώ/κιλό
Σκόρδο: 5,16 ευρώ/κιλό
Αγγούρι: 2,31 ευρώ/κιλό
Πιπεριά πράσινη: 1,39-2,29 ευρώ/κιλό
Πιπεριά κόκκινη: 2,09 ευρώ/κιλό
Καρότο: 0,69-2,48 ευρώ/κιλό

Προϊόντα 4ης γκάμας

Σαλάτα (σπανάκι, κόκκινο μαρούλι, πράσινο μαρούλι, ρόκα): 1,09 ευρώ/100γρ
Σαλάτα (μαρούλι ρόκα, κόκκινο μαρούλι, κάρδαμο): 1,59 ευρώ/100γρ

ΣΤ. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

ΣΤ.1 Νομικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία του κλάδου

Το βασικό θεσμικό πλαίσιο της γεωργίας στην Ισπανία ρυθμίζεται με το Βασιλικό Διάταγμα 1201/2002 της 20^{ης} Νοεμβρίου, με το οποίο θεσμοθετείται η γεωργική παραγωγή.

Όλο το θεσμικό πλαίσιο που αφορά τον αγροτικό κλάδο μπορεί κανείς να εντοπιστεί στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων (<https://www.mapa.gob.es/es/agricultura/legislacion>)

Z. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Z.1 Παράγοντες που επηρεάζουν ζήτηση –προσφορά.

Όπως και στην πλειοψηφία των προϊόντων, έτσι και στην αγορά των φρούτων και των λαχανικών, ιδιαίτερης σημασίας είναι η καλή σχέση μεταξύ τιμής και ποιότητας.

Τα τελευταία έτη, οι Ισπανοί καταναλωτές γίνονται πιο κοινωνικά και οικολογικά ευσυνείδητοι, αγοράζοντας προϊόντα, τα οποία είναι βιολογικής καλλιέργειας αλλά και πιο φιλόξενα ως προς το περιβάλλον.

Z.2 Προοπτικές ελληνικών προϊόντων

Παρά το γεγονός ότι στην Ισπανία η ζήτηση για λαχανικά και φρούτα έχει μειωθεί τα τελευταία έτη, ορισμένα προϊόντα τα οποία καλλιεργούνται στην Ελλάδα θα μπορούσαν να εισέλθουν στην αγορά της Ισπανίας και να επιλεγθούν από τους εδώ καταναλωτές, λόγω της υψηλής τους ποιότητας.

Το ελληνικό ακτινίδιο ήδη κατέχει σημαντικό μερίδιο της αγοράς, αφού η Ελλάδα αποτελεί συνήθως τον τέταρτο μεγαλύτερο εξαγωγέα στην Ισπανία, μετά τη Νέα Ζηλανδία, την Ιταλία και το Βέλγιο (το τελευταίο μέσω της Zespri) ενώ και το συγκεκριμένο φρούτο φαίνεται να προτιμάται ιδιαίτερα από τους Ισπανούς καταναλωτές. Το Γραφείο μας εκπονεί ξεχωριστή μελέτη για το ακτινίδιο σε ετήσια βάση.

*Άλια Ν. Παπαναστασίου
Σύμβουλος Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων Α'
Επικεφαλής Γραφείου ΟΕΥ Μαδρίτης*

Η. ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

Υπουργείο Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων: <https://www.mapa.gob.es/es/>

Ομοσπονδία Ισπανικών Ενώσεων Παραγωγών και Εξαγωγέων Φρούτων,
Λαχανικών και Φυτών (FEPEX):

<https://www.fepex.es/home.aspx>

Αναζήτηση των επιχειρήσεων-μελών:

https://www.fepex.es/ext/buscador-empresas-asociadas.aspx_en

Διεθνής Έκθεση Φρούτων και Λαχανικών (Fruit Attraction)

<https://www.ifema.es/fruit-attraction>

Ισπανικό Ίδρυμα Διατροφής (FEN):

<http://www.fen.org.es/>

Ισπανική Ένωση Επιχειρήσεων Διανομής και Σουπερμάρκετ (ASEDAS)

<http://www.asedas.org/>

+34 91 429 89 56

direc.general@asedas.org

Ένωση Ισπανικών Αλυσίδων Σουπερμάρκετ (ACES)

<http://www.asociacionsupermercados.com>

+34 91 185 68 58

aces@asociacionsupermercados.com

Ισπανική Ένωση Κατεψυγμένων Λαχανικών (ASEVEC)

<https://www.hoyverdurascongeladas.com>

+34 91 310 70 80

info@asevec.com

Ισπανική Οργάνωση Οικολογικής Γεωργίας (SEAE)

<https://www.agroecologia.net>

+34 96 126 71 22

comunicacion@agroecologia.net

Ισπανική Ένωση Οικολογικών Παραγωγών και Διανομέων (ASOBIO)

<http://www.asobio.org>

+34 63 358 82 00

Info@asobio.org

Οργανισμός Προώθησης Ισπανικών Τροφίμων (alimentosdespaña)

<https://www.alimentosdespana.es>

alimentacion_es@mapama.es